

Kwetsbaar in de zon

Lokale aanpak hittestress en huidkanker

Weren, kleren, smeren

Inspirerende voorbeelden van vier gemeenten

Vijf tips voor betere uv-bescherming en preventie van hittestress

Inhoudsopgave

Schaduw en smeerpalen: naar een lokale aanpak van hitte en huidkanker

Scherpenzeel kiest voor schaduwbomen en zonnebrandpaal

Doetinchem verankert zonbescherming in beleid

Twee ervaringsverhalen van ouders

Overbetuwe zet schaduw op de kaart

Heemstede maakt van tijdelijke schoollocatie een zonveilig lesplein

Vijf tips voor betere hitte- en uv-bescherming in jouw gemeente of regio

Schaduw en smeerpalen: naar een lokale aanpak van hitte en huidkanker

Met een slimme mix van bomen, doeken en smeerpalen kunnen we op schoolpleinen en speelplaatsen de impact van uv-straling en hitte beperken. Dat blijkt uit een nieuw onderzoek van drie GGD'en, samen met vier gemeenten. “Als maatregelen aansluiten bij waar een gemeente al mee bezig is, bereik je het meest.”

Nu het in ons land steeds warmer wordt en de zonkracht door klimaatverandering toeneemt, moeten we ons nóg beter beschermen tegen de zon. Want uv-straling is een belangrijke oorzaak van huidkanker, momenteel in Nederland de meestvoorkomende vorm van kanker. “Afgelopen februari was de zonkracht al drie”, zegt Femke van de Ven, adviseur Milieu & Gezondheid bij GGD Gelderland-Midden. “Dat betekent dat je huid dan al schade kan oplopen.” Daarnaast is hittestress in opmars: hoge buitentemperaturen verhogen het risico op uitdroging en andere gezondheidsklachten.

Vooraf kinderen zijn kwetsbaar. Zij spelen veel buiten, passen hun gedrag niet zo snel aan en vooral jonge kinderen zijn gevoeliger voor hitte. Ook is de huid van kinderen gevoeliger, omdat die nog in ontwikkeling is. Zonschade op jonge leeftijd verhoogt de kans op huidkanker later in het leven. “Ouders onderschatten de gevolgen van zonschade vaak”, zegt Van de Ven. “Ze denken: mijn kind ziet er gezond uit, want hij heeft een lekker kleurtje.”

Vooraf kinderen zijn kwetsbaar. Zij spelen veel buiten, passen hun gedrag niet zo snel aan en zijn gevoeliger voor hitte.

Weren, kleren, smeren

Gemeenten en andere organisaties kunnen helpen om deze gezondheidsrisico's voor kinderen te beperken. Daarvoor zijn maatregelen nodig op speel-, sport- en beweegplekken, verankerd in gemeentelijk beleid. Daarom zijn drie GGD'en, de Gelderse Sportfederatie en vier gemeenten met financiering van ZonMw een project gestart rondom dit urgente thema. Van de Ven leidde het deelproject met de gemeente Overbetuwe.

Weren, kleren en smeren is het adagium bij de bescherming tegen uv-straling. Blijf zoveel mogelijk uit de zon, al helemaal op het heetst van de dag. Draag uv-werende kleding, hoofddekseis en smeer je goed in. "De focus ligt vaak op smeren, maar de volgorde weren, kleren en smeren is echt belangrijk: probeer in de eerste plaats vooral zoveel mogelijk uit de zon te blijven", zegt Van de Ven.

"Helaas is dat op plekken waar kinderen spelen nog vaak lastig voor elkaar te krijgen en daarom zijn er dus maatregelen nodig."

De beperking van hittestress vraagt ook om een integrale benadering. Denk aan fysieke maatregelen als verkoeling van de buitenruimte door onder meer groen en gebouwen die met zonwering hitte buiten houden. Daarnaast is er voorlichting nodig over gezond gedrag bij hitte, zoals voldoende water drinken en inspanning vermijden.

Bomen en een persoonlijke aanpak

De vier gemeenten die deelnamen aan het project, Doetinchem, Scherpenzeel, Overbetuwe en Heemstede, hadden elk een eigen aanpak, die paste bij lokaal beleid en de lokale context. Van de Ven: "De Gemeente Scherpenzeel is al actief bezig met klimaatadaptatie en wil ook graag meer doen aan uv-bescherming. Daar hebben we in dit project bij aangesloten; nu

worden bomen meer bij speellocaties geplaatst. Zo beschermen ze tegen hittestress én uv-straling."

Het project besteedde vooral veel aandacht aan het creëren van meer schaduwplekken. Dit omdat die zowel effectief zijn tegen hittestress als tegen uv-straling. Zo plantte de gemeente Scherpenzeel zestien bomen bij zes speelplekken. En in Doetinchem konden scholen en kinderdagverblijven een financiële bijdrage

Weren

Kleren

Smeren

voor de aanschaf van een schaduwdoek krijgen. Daarnaast was er aandacht voor bewustwording en gedragsverandering. Van de Ven: “We zagen bijvoorbeeld in Overbetuwe dat een persoonlijke aanpak echt goed werkt. Gemeentemedewerkers zijn bij alle sportverenigingen langsgegaan om zonnebrand en postermateriaal uit te delen. Die hoorden meteen al veel persoonlijke verhalen over dit onderwerp. Iedereen kent wel iemand die huidkanker heeft. Dat creëert ook meteen veel draagvlak.”

Zoek de samenwerking

Het precieze effect van de maatregelen wordt in een later stadium geëvalueerd. Maar Van de Ven haalde uit het project tot nu toe al een paar belangrijke lessen. “We zagen dat dát gemeenten iets met dit onderwerp doen, belangrijker is dan hoe ze het precies doen. Of een gerichte aanpak werkt, hangt vooral af van de ambtenaren die het moeten uitvoeren. Zo

was het bij de gemeente Scherpenzeel iemand van de afdeling groen die zich enthousiast op dit project stortte, omdat ze daar bomen planten al als prioriteit hadden. En in Heemstede werd er vooral vanuit het sociaal domein aan gewerkt. Kies daarom vooral een richting die past bij waar jouw organisatie al mee bezig is.”

Een andere belangrijke les is dat samenwerking tussen gemeente en GGD loont.

Een andere belangrijke les is dat samenwerking tussen gemeente en GGD loont. “Je hoeft niet zelf bij alle scholen langs. Heemstede maakte voor verspreiding van het lespakket van het Huidfonds bijvoorbeeld gebruik van de Gezonde School-adviseur van de GGD. En ook binnen de GGD kan er op dit vlak goed worden samengewerkt tussen bijvoorbeeld de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Milieu & gezondheid. Ook de toezichthouders kunnen

tijdens inspecties bij kinderdagverblijven aandacht besteden aan zonbescherming.”

Prioriteer zonbescherming

Zonbescherming in jouw gemeente of regio is niet van de ene op de andere dag geregeld. “Maar het zou wel prioriteit moeten worden, want we zijn in Europa koploper met het aantal gevallen van huidkanker en we zagen de afgelopen zomer weer dat het ook in Nederland heel heet kan worden”, benadrukt Van de Ven nog maar eens. “Ons project laat zien dat je op heel veel verschillende manieren met dit onderwerp aan de slag kan. Laat je dus vooral inspireren door de verschillende adviezen en voorbeelden verderop in dit magazine.”

Zonbescherming in jouw gemeente of regio is niet van de ene op de andere dag geregeld.

Scherpenzeel kiest voor schaduwbomen en zonnebrandpaal

Scherpenzeel stapte in het project zonder uitgebreide ervaring met bescherming tegen uv-straling, maar wél met een stevige focus op klimaatadaptatie en hittestress. In dat kader was de gemeente al een paar jaar bezig met het planten van extra bomen. Door het project zijn die nu ook op een paar speelplaatsen terecht gekomen. Daarnaast onderzocht de gemeente nog enkele andere interventies.

De gemeente plantte in het kader van het project zestien bomen op zes speelplaatsen. Hier was in lokale media best wat aandacht voor, wat bijdraagt aan bewustwording rondom dit onderwerp. Omdat het natuurlijk even duurt voordat die bomen de gewenste schaduw afwerpen, onderzocht de gemeente of tijdelijke schaduwdoeken misschien konden werken.

De gemeente plantte in het kader van het project zestien bomen op zes speelplaatsen.

Vanwege het risico op vandalisme, gebaseerd op eerdere ervaringen, koos Scherpenzeel ervoor om deze toch niet te plaatsen.

Zonnebrandpalen

Wel werd in het voorjaar bij de grootste speelplek in de gemeente, het Cruyff Court, een zonnebrandpaal geplaatst. De paal bleek een laagdrempelige, gemakkelijk te beheren voorziening die – als de gemeente die financieel wil blijven dekken – een vaste plek krijgt in het gemeentelijke beheer. Ook voor de plaatsing van deze paal was best wat aandacht in en op verschillende (sociale) media. Zo schreef De Gelderlander over kinderburgemeester Iris van Dijk die de paal uitprobeerde. Volgend voorjaar is er een feestelijke heropening van deze speelplaats. Ook dan wordt er extra aandacht besteed aan hittestress en uv-bescherming en de maatregelen die daarvoor zijn genomen. De vier basisscholen ontvingen via de Gezonde School-adviseurs van de GGD het aanbod voor

lespakketten. Één school hapte toe, drie andere zagen er wegens tijdgebrek van af. Twee sportverenigingen die de gemeente benaderde voelden weinig voor een dispenser of paal met zonnebrandcrème: een initiatief hiervoor liep stuk omdat zij deze deels zelf zouden moeten financieren.

Samenwerking

Binnen het team Leefomgeving van de gemeente Scherpenzeel liep de samenwerking soepel. Beleidsmedewerkers Sport en Recreatie dachten mee, en voor nieuwe boomaanplant werd vaker geschakeld met Ruimtelijke Ordening en Civiel. Ook met de GGD werd goed samengewerkt.

Niet alle initiatieven die de gemeente Scherpenzeel vanuit dit project startte waren een succes. Maar ook dat is leerzaam. Misschien dat meer betrokkenheid en capaciteit vanuit het sociaal domein van de gemeente nog iets had kunnen bijdragen aan participatie en educatie.

De makkelijke keuze

Voor de gemeente is de volgende stap nu om de geleerde lessen in beleid te borgen. Sociale interventies zoals voorlichting worden nu bijvoorbeeld onderdeel van het jaarlijkse beheerplan van de gemeente. In het Omgevingsplan, dat de gemeente nog aan het maken is, komt het onderwerp ook terug. Al in de ontwerpfase voor (her)inrichting van de openbare ruimte zal het voorkomen van hittestress en het creëren van schaduw een vast terugkerend thema worden.

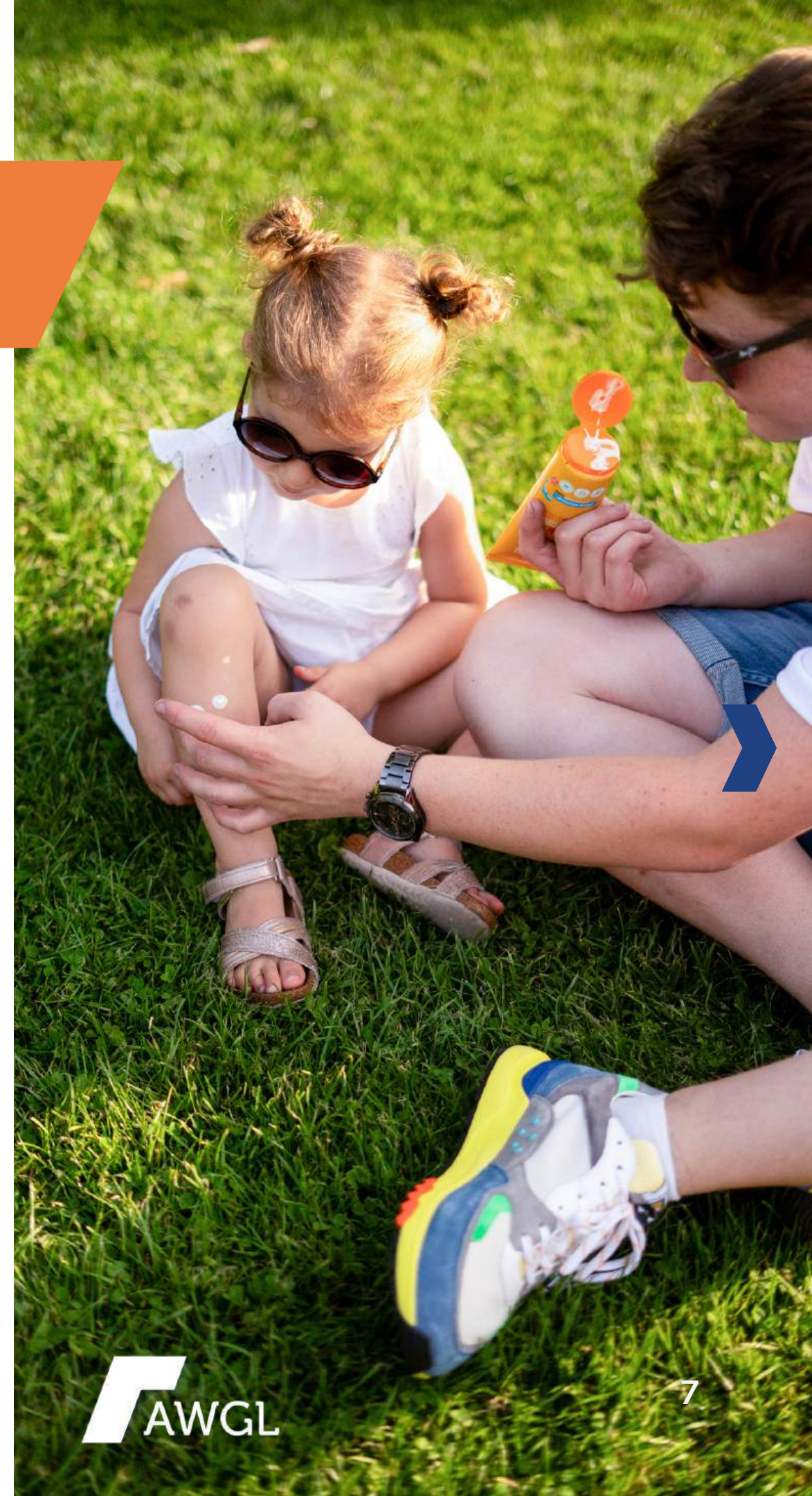
Een belangrijke aanbeveling van de gemeente is

dan ook om schaduwmaatregelen in het gezondheidsbeleid van je gemeente op te nemen en een koppeling te maken met ruimtelijk

De gezonde keuze, verblijven in de schaduw, zou zo de gemakkelijke keuze moeten worden.

beleid, klimaatadaptatiebeleid, sport- en recreatiebeleid, speelplekkenbeleid en onderwijs(huisvestings)beleid. De gezonde keuze, verblijven in de schaduw, zou zo de gemakkelijke keuze moeten worden.

Wil je meer weten over de aanpak in Scherpenzeel?
Lees hier [\[?\]](#) de volledige deelrapportage

Doetinchem verankert zonbescherming in beleid

Bewustwording bij kinderen en ouders over de risico's van uv-straling: dát was het uitgangspunt van de gemeente Doetinchem toen zij zich aansloot bij het project *Preventie van huidkanker en hittestress in gemeenten*. Met een slimme mix van voorlichting en tastbare maatregelen bouwde de stad samen met lokale partners aan een mooie campagne.

Doetinchem was ook voor dit project al op de goede weg. Er lag een lokaal hitteplan en de gemeente was al bezig met het vergroenen van schoolpleinen. Het project sloot hier naadloos op aan en dus wilde de gemeente graag meedoen. Uit een eerste inventarisatie bleek dat kinderopvangorganisaties in de gemeente zonbescherming al goed in hun beleid en werkwijze hadden opgenomen. Sportverenigingen gaven aan dat zij het ook een belangrijk thema vinden en dat ze het prettig vonden om ondersteuning en materialen

te ontvangen. Scholen bleken wat lastiger te benaderen, maar daarover zo meer.

Zonnebrand

Als onderdeel van het project stelde de gemeente vier zonnebranddispensers beschikbaar, voorzien van de eigen Doetinchem-branding en heldere smeerinstructies. Het is een structurele maatregel; de dispensers worden nu bij een sportvereniging gebruikt en kunnen voor evenementen worden gereserveerd. De keuze viel bewust op verplaatsbare dispensers: ze zijn goedkoper en breder inzetbaar dan een vaste zonnebrandpaal en blijven jaren bruikbaar. Doetinchem hoopt de campagne de komende jaren te verbreden naar andere doelgroepen zoals horeca en zorginstellingen. De gemeente werkte rondom de dispensers nauw samen met Sport-ID en het Binnenstadsbedrijf en ziet dat ook als

belangrijke meerwaarde. Zij zorgen namelijk voor logistiek en navulling. Sport-ID is het sportbedrijf van Doetinchem en promoot sport en een gezonde leefstijl, waar zonbescherming ook bij hoort. Vanwege hun grote netwerk met alle sportverenigingen in de gemeente hebben zij aangeboden om drie dispensers te beheren en te verplaatsen naar verschillende verenigingen voor hun activiteiten zoals (buiten)wedstrijden. Het Binnenstadsbedrijf heeft een overzicht van de niet sport-gerelateerde evenementen in de gemeente, zoals markten, kermissen of festivals. Ook zij beheren één zonnebranddispenser.

De keuze viel bewust op verplaatsbare dispensers: ze zijn goedkoper en breder inzetbaar dan een vaste zonnebrandpaal en blijven jaren bruikbaar.

Contact met scholen

Onderdeel van het project was ook dat scholen een gratis boom of een financiële bijdrage voor een schaduwdoek konden aanvragen. Op een mail hierover kreeg de gemeente nauwelijks respons. Achteraf bleek dat de timing beter had gekund: begin hier al in het najaar mee, zodat er tijd is om het onderwerp op te pakken. Ook de Gezonde School-adviseur van de GGD had al in een eerder stadium betrokken kunnen worden: die heeft namelijk al een goed netwerk bij de scholen. Een directeur adviseerde ook om schoolbesturen te benaderen met deze informatie/ideeën, zodat zij via hun wegen de juiste personen kunnen aanspreken.

De verschillende deelprojecten hebben binnen de gemeente een belangrijke impuls gegeven aan de aandacht voor dit thema. En ook desamenwerking binnen de regio rondom dit onderwerp is er door versterkt. Bovendien heeft de gemeente Doetinchem zonbescherming nu verankerd in het beleid. De ontwikkelde materialen kan de gemeente blijven gebruiken en ook voor komend jaar staat de ‘weren, kleren, smeren’-campagne weer op de communicatiekalender. Er is dus een mooie basis gelegd voor betere zonbescherming in de regio.

Wil je meer weten over de aanpak in Doetinchem?
Lees [hier](#) de volledige deelrapportage

‘De verschillende deelprojecten hebben binnen de gemeente een belangrijke impuls gegeven aan de aandacht voor dit thema.’

‘Verrast door gebrek aan schaduw in speeltuin’

Ouders spelen natuurlijk ook een belangrijke rol bij het beschermen van kinderen tegen hitte en uv-straling. We spraken een vader en een moeder die het adagium weren, kleren en smeren al goed toepassen.

Insmeren met karnemelk

Peter-Paul is de vader van Torre (10) en Mena (11)

“Ik weet het nog zo goed van vroeger: dan was ik weer verbrand en dan smeerden m’n ouders me in met karnemelk. Ik wil dat mijn kinderen niet aandoen, ook omdat we nu een stuk meer weten dan 40 jaar geleden. Over hoe slecht het voor je is om te verbranden. Op deze leeftijd krijg je het niet voor elkaar om ze stil in de schaduw te laten zitten, daarom smeer ik mijn kinderen altijd goed in. En ik wil bijvoorbeeld dat mijn kinderen een uv-shirt dragen als ze aan het zwemmen zijn in de zon. M’n dochter wil dat niet altijd en was daardoor laatst verbrand. Dan hebben we het er weer even over en nu hebben we een uv-shirt gekocht dat ze wel mooi vindt. Hopelijk kunnen we nu weer even vooruit.”

foto is ter illustratie

Lange kleren en een hoedje

Marlies is de moeder van Juun (1)

“Sinds Juuns geboorte houd ik ‘m het liefst zoveel mogelijk uit de zon. Zijn huid is kwetsbaar, dus die wil ik graag beschermen. En ik wil ook niet dat hij het te warm krijgt. Soms ontkom je er natuurlijk niet aan dat hij even in de zon is. Bijvoorbeeld op de fiets. Ik doe ‘m dan meestal lange kleren aan en zet een hoedje op. Het valt me trouwens enorm op dat er in de meeste speeltuinen bij ons de buurt zo weinig bescherming tegen de zon is. Peuterbadjes of zandbakken zijn vaak in de volle zon en vooral dat zand wordt heel heet. Die vermijd ik dus op de momenten dat de zon heel sterk is. Ik ben daar echt door verrast: je verwacht toch dat een gemeente of een speeltuin zich ook bewust is van de risico's van uv-straling en hitte. Misschien moet ik het hier in de buurt zelf maar eens gaan aankijken.”

foto is ter illustratie

Overbetuwe zet schaduw op de kaart

De gemeente Overbetuwe haakte in 2024 aan bij het project *Preventie van huidkanker en hittestress in gemeenten met een helder doel: kinderen en buitensporters sneller én makkelijker beschermen tegen uv-straling en hitte*. De insteek paste naadloos bij de lokale ambities rond klimaatadaptatie en gezondheid, maar het afgelopen jaar liet zien dat zelfs een kosteloos aanbod nog stevige organisatie vraagt.

Al vóór dit project was de gemeente Overbetuwe gestart met een actie waarbij scholen een boom konden laten plaatsen op hun schoolplein. Zo'n 60 procent van de scholen heeft daar nu al gebruik van gemaakt. Door mee te doen aan dit project wil de gemeente onderzoeken hoe zij het beleid

rondom hitte- en uv-bescherming nog verder kan versterken.

Schaduwdoeken en dispensers

Om de tijd tot de bomen volgroeid zijn te overbruggen, adviseerde de GGD om ook schaduwdoeken aan de scholen aan te bieden. Dat deed de gemeente, maar het liep daarvoor in eerste instantie niet direct storm.

Leerkrachten moesten eerst een geschikt deel van het plein aanwijzen, maten opnemen en collega's overtuigen; voor veel scholen was die tijdsinvestering de reden om het aanbod te laten liggen. Pas toen er vanuit het Huidfonds een leverancier actief ging meedenken, kwamen er aanvragen op gang – een duidelijk leerpunt voor vervolgprojecten.

De verspreiding van zonnebranddispensers

kende een soepelere start. Medewerkers reden persoonlijk langs buitensportverenigingen om de dispensers én promotiemateriaal te overhandigen. Dat directe contact leverde zichtbaar draagvlak op: verenigingen voelden zich betrokken en namen het smeestation met enthousiasme op in hun dagelijkse routines.

Soepele samenwerking

Achter de schermen verliep de interne samenwerking opvallend soepel. Vanaf de eerste projectdag sloten verschillende gemeentelijke domeinen aan, zodat taken verdeeld konden worden. Het persoonlijk langsbrengen van dispensers en zelfs het uitdelen van zonnebrandcrème aan senioren werd zo een gedeelde klus in plaats van een project van een enkele enthousiasteling. De afstemming met de GGD was eveneens effectief: korte lijnen tussen de overlegmomenten door hielden het tempo hoog en de taakverdeling helder.

Pas toen er vanuit het Huidfonds een leverancier actief ging meedenken, kwamen er aanvragen op gang – een duidelijk leerpunt voor vervolgprojecten.

Communicatie

Doordat de gemeente veel tijd besteedde aan het plan van aanpak en de fysieke interventies, kwamen de communicatie en voorlichting over dit project pas laat op gang. Daardoor konden scholen bijvoorbeeld dit lesjaar niet meer met de lespakketten van het Huidfonds aan de slag.

Deze tegenvaller had wel een mooie bijkomstigheid: de gemeente is nu in contact met de Gezonde School-adviseurs van de GGD die gaan helpen om dit onderwerp op scholen te agenderen. Dat de gemeente het Zonvenant al vroeg ondertekende, hielp intussen om posters, flyers en ander campagnemateriaal snel klaar te hebben.

[Wil je meer weten over de aanpak in Overbetuwe?](#)
[Lees hier !\[\]\(98ed6f947b7758d2a448faade293496c_img.jpg\) de volledige deelrapportage](#)

Overbetuwe adviseert andere gemeenten om vroeg te starten en om meteen in het begin al de juiste samenwerkingspartners te zoeken. Door het Zonvenant te ondertekenen en uv-bescherming op te nemen in hitte- en duurzaamheidsplannen, heeft Overbetuwe het thema voor de komende jaren geborgd. De gemeente laat zo zien dat een kortlopend project intensieve samenwerking kan losmaken en dat snelle, tastbare ingrepen de eerste stap vormen naar blijvende zonveiligheid in de openbare ruimte.

Dat de gemeente het Zonvenant al vroeg ondertekende, hielp om posters, flyers en ander campagnemateriaal snel klaar te hebben.

Heemstede maakt van tijdelijke schoollocatie een zonveilig lesplein

De gemeente Heemstede richtte zich als onderdeel van het project *Preventie van huidkanker en hittestress in gemeenten op de buitenruimte van een semipermanente wissellocatie voor scholen*. Die is gebouwd op een voormalige softbal- en honkballocatie waar geen natuurlijke bescherming tegen de zon was. En dus was er werk aan de winkel.

De Wissel, zo heet het terrein waar het om gaat en dat sinds september 2024 in gebruik is. En dat is niet voor niets. De komende jaren zullen verschillende scholen er tijdelijk gebruik van maken, tijdens de verbouwing van hun eigen schoolgebouw. En ook kinderen uit de buurt kunnen spelen op het schoolplein van De Wissel.

Het ontwerp voor het terrein was al klaar voordat dit project startte, maar de GGD heeft de gemeente wel geadviseerd over enkele aanvullende maatregelen. Bomen en schaduwdoeken moeten ervoor zorgen dat de

kinderen minder worden blootgesteld aan uv-straling en hitte. Ook op warme en zonnige dagen kunnen kinderen zo beschut buiten spelen en leren. Volledige schaduw bleek technisch niet haalbaar – ondergrondse leidingen beperkten de keus voor grotere beplanting – maar de doeken vangen het grootste deel van de piekuren op en overbruggen de jaren totdat de bomen schaduw geven.

Smeerinstructies

Maar het bleef in Heemstede niet alleen bij maatregelen in de buitenruimte. Als onderdeel van het project introduceerde de Gezonde School-adviseur van de GGD het lespakket van het Huidfonds bij de school die nu gebruik maakt van het terrein.

Leerkrachten kregen posters, praktische smeerinstructies en een vast insmeermoment in het dagschema. Ouders werden via nieuwsbrieven bijgepraat en ontvingen tips om

Leerkrachten kregen posters, praktische smeerinstructies en een vast insmeermoment in het dagschema.

hun kinderen ook buiten schooltijd te beschermen. De aanpak sloeg aan; leerlingen weten intussen dat factor 30 niet alleen voor vakanties is. De school zou in de aanpak nog wel de uv-index wat actiever kunnen meenemen. Kennis erover zit wel in het lespakket, maar wordt nog niet standaard in het schoolbeleid toegepast.

De gemeente, de school en de GGD trokken het project samen, al sloot de GGD pas in de uitvoeringsfase aan. De Gezonde Schooladviseur kreeg een sleutelrol in de bewustwordingscampagne. Maar een eerdere betrokkenheid had misschien voor een nog betere, integralere aanpak kunnen zorgen. Ondanks de korte duur van het project, nog geen jaar, werd er best wat bereikt. Dat kwam mede doordat er naast de subsidie van ZonMw

ook een subsidie was van het KWF en doordat de GGD het Zonvenant vroeg ondertekende. Dat gaf toegang tot kant-en-klare communicatiemiddelen.

Het interessante aan dit project is dat het tijdelijke plein nu fungeert als showcase: zodra de scholen terug verhuizen, nemen ze de opgedane kennis mee naar hun eigen – inmiddels vernieuwde – schoolplein.

Showcase

Het interessante aan dit project is dat het tijdelijke plein nu fungeert als showcase: zodra de scholen terug verhuizen, nemen ze de opgedane kennis mee naar hun eigen – inmiddels vernieuwde – schoolpleinen.

Een aandachtspunt is wel dat gemeentelijke begrotingen de fysieke inrichting van schoolpleinen niet altijd dekken. Om zon- en hittebescherming te borgen moet het worden opgenomen in het beleid, bijvoorbeeld via een Speelvisie of het Integrale Huisvestingsplan. De tijdelijke wissellocatie laat zien dat een complete zonveilige buitenruimte in één schooljaar haalbaar is. Daarbij is het belangrijk dat de fysieke ingrepen, gelijk met educatie en beleid worden opgepakt. Zo wordt zonbescherming geen eenmalige actie, maar een vanzelfsprekend onderdeel van het schoolleven, op elk nieuw plein dat Heemstede inricht.

Wil je meer weten over de aanpak in Heemstede?
Lees [hier](#) de volledige deelrapportage

Vijf tips voor betere hitte- en uv-bescherming in jouw gemeente of regio

tip 1

Bundel de krachten

Zonbescherming vraagt om teamwork, zorgt voor breed draagvlak en een prettige taakverdeling. Zo kom je samen verder. GGD'en kunnen gemeenten adviseren over de lokale aanpak en verbinding leggen tussen relevante partners.

tip 2

Begin vroeg en maak het makkelijk

Scholen en sportverenigingen plannen hun budgetten ver vooruit. Leg daarom in het najaar al contact, bied een kant-en-klaar aanvraagformulier aan en help met inmeten, plaatsen en eventuele vergunningen. Hoe minder papierwerk, hoe groter de kans dat een gratis boom of schaduwdoek ook echt geplaatst wordt.

tip 3

Combineer fysieke maatregelen met sociale interventies

Richt speel- en sportplekken zo in dat kinderen makkelijk in de schaduw kunnen spelen of sporten. Plant daarom robuuste boomsoorten met een grote boomkroon aan de zuidzijde van speeltoestellen. Die hebben vaak wel jaren nodig om te groeien. Overbrug die tijd door ook schaduwdoeken op te hangen. Bied zonnebrandcrème laagdrempelig aan. En leg tegelijkertijd uit waarom 'weten, kleren, smeren' zo belangrijk is. Alleen zo kunnen we gedrag duurzaam veranderen.

tip 4**Borg het thema in beleid en budget**

Veranker zonbescherming en het voorkomen van hittestress in uiteenlopende documenten – van het lokaal hitteplan tot evenementenvergunning en van speelvisie tot omgevingsplan. Reserveer jaarlijks onderhoudsgeld voor doeken, dispensers en het planten van bomen. Daarmee voorkom je dat de aandacht na één zomer wegebt en blijft zonveiligheid vanzelfsprekend onderdeel van de leefomgeving.

tip 5**Teken het Zonvenant**

Sluit je aan bij het Zonvenant van het Huidfonds – verschillende gemeenten en GGD'en gingen je al voor. Ondertekening is gratis, levert een duidelijk commitment voor drie jaar op én geeft je direct korting op onder meer zonnebranddispensers en schaduwdoeken bij aangesloten leveranciers. Via het Huidfonds krijg je ook toegang tot kant-en-klare lespakketten, posters en sociale-mediabeelden. Zo kun je zonder eigen ontwerp- of drukkosten meteen campagne voeren.

Colofon

Kwetsbaar in de zon: Lokale aanpak hittestress en huidkanker

Juni 2025

Dit product is gemaakt binnen het project 'Preventie van huidkanker en hittestress in gemeenten'.

Auteur:

Mirjam Streefkerk

Vormgeving:

Kommotiv

Uitvoering project:

Jennie Odink (projectleider, GGD Gelderland-Midden), Moniek Zuurbier (GGD Gelderland-Midden), Femke van de Ven (GGD Gelderland-Midden), Jara Lomme (GGD Gelderland-Midden), Birgit van Herk (GGD Gelderland-Midden), Laura van de Beld (GGD Noord- en Oost-Gelderland), Nienke van der Wal (GGD Noord- en Oost-Gelderland), Karlien Zomer (GGD Noord- en Oost-Gelderland), Derek Mersch (GGD Kennemerland), Anke Woudstra (GGD Kennemerland), Anneleen Ypma-Diedering (Gelderse Sport Federatie), Jan Boertjes (gemeente Scherpenzeel), Carin Wüstefeld (gemeente Overbetuwe), Anne ten Brummelhuis (gemeente Overbetuwe), Trinette Ufkes (Gemeente Doetinchem), Elzemieke Brouwer (gemeente Doetinchem), Jessica Jacobs (gemeente Heemstede).

Dit project en deze publicatie zijn financieel mede mogelijk gemaakt door ZonMw (projectnummer: 11010032310013).

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van GGD Gelderland-Midden.

[gD] gemeente
Doetinchem

gemeente Overbetuwe

